

Turkishtime

GLOBAL

EXPORT

HSBC BANK A.Ş.'nin katkılarıyla hazırlanmıştır.

2021 VİZYONU İLE BANGLADEŞ

ALTI YIL SONRA BAĞIMSIZLIĞININ 50'NCİ YILINI KUTLAYACAK OLAN BANGLADEŞ,
HÜKÜMETİN "VİZYON 2021" PROJESİ İLE ORTA GELİRLİ BİR ÜLKEYE
DÖNÜŞMEYİ HEDEFLİYOR.

BANGLADEŞ'İN NÜFUSU BÜYÜK, ÜRETİM MALİYETLERİ AVANTAJLI

HSBC Küresel Bağlantılar Bangladeş Raporu'na göre, üretim maliyetleri Çin'den düşük olan Bangladeş'te tekstil ve giyim açısından önemli fırsatlar söz konusu.

HSBC

İŞ DEYİP GEÇEMEDİĞİNİZİ BİLİYORUZ.

Başarıya verdiğiniz değerin rakamlarla ifade edilemeyeceğinin farkındayız. Sabahları çalar saatle değil, içinizdeki çağrının sesiyle uyandığınızdan eminiz. Her yeni güne, hayallerinizi gerçekleştirmek, hedeflerinize ulaşmak için yeni fırsatlar gözüyle baktığınızı biliyoruz.

Sizinle aynı fikirdeyiz. Bizim için de iş asla sadece iş değildir. HSBC yaklaşımını benzersiz kılan da zaten bu anlayıştır. Kurduğumuz her ilişkinin uzun soluklu bir ortaklık olmasına büyük önem veririz. Küresel perspektifimiz ve tüm tecrübemizle müşterimizin başarısının kalıcı olması için çalışırız. Bugün aldığınız kararların yarının başarılarına dönüşmesi için size de bir iş ilişkisinden çok daha fazlasını sunmaya hazırız.

İşinizi birlikte daha ileriye taşımak için:
www.hsbc.com.tr/isdeyipgecemiyoruz

HSBC

“Bengal’in Ülkesi”nde yoksulluğun yarattığı ironi

Bangladeş’in şu anki Başbakanı Sheikh Hasina tarafından yönetilen hükümet, devletin kurucusu Bangabandhu Sheikh Mujibur Rahman’ın tasansı doğrultusunda yoksulluğu ve istismarı ortadan kaldıracasına söz veriyor. Hükümetin hazırladığı “Vizyon 2021” projesi, Bangladeş’i teknoloji ve sanayi üretiminde öne çıkarmayı ve ülkedeki yoksulluğu azaltmayı planlıyor. Az gelişmiş ülke sınıfından orta gelir düzeyinde bir ülke konumuna geçmeyi planlayan Bangladeş’te yoksullukla mücadele en önemli gündem olmasına rağmen büyümeye yoksulluğun ironik bir katkısı bulunuyor.

Dünya hazır giyim sektörü, 2008 ekonomik krizinde ağır darbe alınca daha ucuz üretim bölgelerine akın etmeye başladı.

Çok ucuz işgücü arayışındaki büyük markalar dahi Bangladeş’i mesken tuttu. Binlerce kişinin çalışabildiği büyük konfeksiyon atölyeleri açıldı. Çok katlı binalarda, hızlı ve ucuz üretim yapılmaya başlandı. Hazır giyim sektöründeki üretim, bugün ekonomide dikkat çekici bir rol oynuyor. Ülkenin ihracatının yüzde 80’ini bu sektör sağlıyor. Ülke işgücünün yüzde 25’i hazır giyim sektöründe istihdam ediliyor.

Yoksulluğa bağlı ucuz işgücü hazır giyim sektörünü, hazır giyim sektörü yeni zenginleri yarattı. Zenginleşenler ülkede inşaat sektörünü tetikledi. Hükümet bu imveden daha fazlasını yaratabilmeyi umut ediyor. Bankacılık ve telekomünikasyon sektörleri yatırım çekiyor. Ülke, yıllık yüzde 7 büyüme rakamları yakalıyor. Elde edilen gelirler

sanayileşme için kullanılıyor...

1971 yılında bağımsızlığını kazanan Bangladeş’te 10 yıl öncesine kadar ülkenin tek gelir kaynağı tarım ürünleriydi. Bugün ülke işgücünün yarısı halen tarımda istihdam ediliyor. Dünyanın en yüksek nüfus yoğunluğuna sahip ülkesi olan Bangladeş’te 160 milyonluk nüfusun 15 yıl sonra 220 milyona ulaşması bekleniyor. Artan nüfusla birlikte yeni istihdam sorunları, mevcut eğitim ve gelir düzeyindeki düşük oranlar, bürokratik yolsuzluklar sarmalı ve ekonomik büyüme hamleleri Bangladeş’in uzun süre gündemini meşgul edeceğe benziyor. Güney Asya’nın küresel ticarete dikkat çekmeye başlayan küçük ülkesini birlikte tanımak için bu ayki yolculuğumuz Bangladeş’e...

ANALİZ

BANGLADEŞ

Nüfus	: 156,9 (2013 EIU tahmini)
Yüzölçümü	: 147,570 km ²
Başkent	: Dakka
Yönetim şekli	: Cumhuriyet
Resmî dil	: Bengalce
Cumhurbaşkanı	: Abdul Hamid
Başbakan	: Şeyh Hasina Vecid
Başlıca şehirler (nüfus)	: Dakka (15 milyon) : Chittagong (3,5 milyon) : Khulna (1,3 milyon) : Rajshahi (737 bin)
Telefon kodu	: +880
Trafik akış yönü	: Sol
Para birimi	: Taka (BDT)
Büyüme oranı (%)	: 5.7
GSYİH (milyon \$)	: 141.275
KBGSYİH (\$)	: 903

DÜNYA HAZIR GİYİMCİLERİ BANGLADEŞ'E AKIN EDİYOR

AZ GELİŞMİŞ ÜLKE KONUMUNDAN ORTA GELİR LİĞİNE ÇIKMAYA HAZIRLANAN BANGLADEŞ, EKONOMİSİNİ UCUZ İŞGÜCÜ İLE BÜYÜTÜYOR. PEK ÇOK TANINMIŞ MARKA ÜRETİMLERİNİ BANGLADEŞ'E TAŞIYOR. DÜNYA HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNÜN YATIRIMLARI, TİCARETİ GELİŞTİRİRKEN YENİ SEKTÖRLERİN GELİŞİMİNE DE ZEMİN HAZIRLIYOR.

Bangladeş 20 yıl önce dış yardımlara bağlı bir ülke iken özellikle hazır giyim sektörünün yarattığı ticaret sayesinde yoksulluk zincirini kırmaya başladı. Önümüzdeki beş yılda orta gelirli ülkeler arasına girmeyi hedefleyen ülkede hazır giyim ve tekstil sektörünün yarattığı gelir ekonominin en dinamik yanlarını oluşturuyor. Ekonominin elindeki tek güç ve en bol kaynak bugün itibarıyla düşük ücretli işçiler gibi görünüyor. Az gelişmiş ülkeler arasında yer alan Bangladeş'in ekonomisinde hazır giyim önemli bir ivme yakalasa da tarımın halen hatırı sayılır bir konumu var. GSYİH'nin yaklaşık yüzde 20'si tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörlerinden geliyor. Daha önemlisi, ülkede çalışanların yaklaşık yarısı bu sektörde istihdam ediliyor. Muson yağmurları nedeniyle ülkede her mevsim tarım yapılamıyor. Ormanlarla kaplı ülkenin birçok orman bölgesi tarım yapmak amacıyla açılmış. Kalan ormanlarda, özellikle yapı malzemesi için uygun ağaçlar bulunuyor. Ülke, en büyük jüt ve jüt ürünleri ihracatçısı aynı zamanda. EIU raporuna göre, tarım sektörünün

2013-2017 döneminde yıllık ortalama yüzde 3.3 büyüyeceği, sanayi ve hizmetler sektörünün büyümenin motoru olmaya devam edeceği öngörülmüyor. 2013-2017 döneminde hizmetler sektörünün yaklaşık GSYİH'nin yüzde 50'sini, sanayi sektörünün ise GSYİH'nin yüzde 30'unu oluşturacağı tahmin ediliyor.

GÜNDEM: YOKSULLUKLA MÜCADELE

Bangladeş'in siyasi ve ekonomik gündeminde 2021 yılı önemli bir yer tutuyor. Mevcut hükümet, 2021 yılına kadar Bangladeş'i orta gelirli ülkeler seviyesine taşıma hedefi koyduğunu açıkladı. Ekonomide bu hedefe ulaşmak için planlar geliştirili-

yor. Bangladeş'te GSYİH'nin yıllık yüzde 7 büyümesi de ülkedeki yoksulluk oranını önemli ölçüde düşürüyor. Kişi başına ortalama gelir 2 bin dolar seviyesine yükseldi. Fakat ülkenin büyümesini ve yatırım çekmesini sağlayan en büyük gücü ucuz işgücü oluşturuyor. Bu ucuz işgücünün ise uzun bir süre daha yoksulluğa bağlı olarak devam edeceği tahmin ediliyor.

Öte yandan, Bangladeş ekonomisinde tasarruf ve yatırım oranları istenilen büyüme seviyesini yakalayamıyor. Bu durumun 2021 hedeflerini bir hayli zorlayacağı tahmin ediliyor. Ülkede yurtiçi tasarrufların GSYİH'ye oranı yaklaşık yüzde 20, yatırımların GSYİH'ye oranı ise yüzde 25 seviyesinde. Son yıllarda toplam yatırımın yüzde 75'i inşaat sektöründe gerçekleşti ve bu yatırımların üçte ikisi özel sektör tarafından gerçekleştirildi. Halkın büyük çoğunluğu, yoksulluk düzeyinde yaşarken son yıllarda şehirlerde yaşayan nüfusta zenginleşme oranı artıyor. Şehirli kesimde artan gelir düzeyi de inşaat sektörünü tetikleyen unsurlar arasında.

İHRACAT VE İTHALAT ODAKLI BÜYÜYECEK

Bangladeş ekonomisinin büyüme projeksiyonlarında, geleceğe yönelik tahminler ülkenin ihracat ve ithalat odaklı büyüyeceği yönünde. Yurtiçi kaynakları düşük yatırım gücü de göz önüne alındığında halihazırda ekonomi, son 10 yıldır bu doğrultuda büyüme performansı gösteriyor. Ülke, ihracat odaklı sanayileri teşvik ediyor ve yurtdışından yabancı sermaye çekmeye odaklanıyor. Yabancı sermaye için bürokratik engeller azaltılırken birçok kamu sektörü de özelleştiriliyor. Son olarak telekomünikasyon sektörü özelleşti. Bangladeş, her ne kadar son yıllarda yabancı yatırımlara sahne olsa da, kişi başına düşen yabancı yatırım miktarı konusunda hala sıralamanın en gerisindeki ülkelerden biri. Türk tekstil firmaları ve dünya tekstil devlerinin Bangladeş'i üretim üssü haline getirmiş olmasındaki en büyük etken işgücünün ucuzluğu. Hazır giyim sektöründe çalışan işçilerin birçoğu aylık 50 doların altında ücret alıyor. İşçi ücretleri ve güvenlikten yoksun iş koşulları son dönemde daha fazla tepki çekiyor.

YATIRIMLAR BANKACILIK VE TELEKOMÜNİKASYONA

Ülke içindeki doğrudan yabancı yatırım stokunun 2014 yılı sonunda 7,5 milyar dolar olduğu tahmin ediliyor. Hükümetin elektrik, altyapı ve doğalgaz üretimi sektörlerine yönelik yabancı yatırımları artırma çalışmalarına rağmen telekomünikasyon ve bankacılık sektörleri bu anlamda öne çıkıyor. Dünya Bankası, Bangladeş'i Hindistan, Çin ve Vietnam ile birlikte 21. yüzyılın yatırım mekanı olarak belirledi. 2015-17 yıllarını kapsayan dönemde Hindistan ile olan ilişkilerin gelişmesi ile söz konusu ülkeden yatırımların artacağı da öngörülüyor.

HAZIR GİYİM TAM GAZ İLERİ

Ülkenin ucuz işgücü ve getirilen yeni vergi kolaylıkları yabancı hazır giyim sektörünü ülkeye çekmeyi başardı. Avrupa'dan birçok şirket, kriz döneminde Bangladeş'i tercih etti. Kısacası dünyayı etkileyen kriz ortamı, Bangladeş'in hazır giyim sektörüne ters etki yaparak sektörü bir hayli büyüttü diyebiliriz. Tekstil şirketlerinin daha çok tişört ve kot pantolon üretimleri Bangladeş'te gerçekleşiyor. Başta H&M, Esprit, C&A ve Walmart olmak üzere yüzlerce mağazaya sahip perakende zincirlerinin çoğu, örme grubu ürünlerin önemli bir bölümünün üretimini bu ülkede gerçekleştiriyorlar.

DÜNYANIN EN YOĞUN NÜFUSUNA SAHİP ÜLKESİ

Dünyadaki nüfus yoğunluğu en yüksek ülke olan Bangladeş'in toplam nüfusu, 157 milyon kişi olarak tahmin ediliyor. 147.570 km² yüz ölçümüne sahip olan ülkede kilometrekareye 1,033 kişi düşüyor. Ülke nüfusunun yüzde 26'sı şehirlerde geri kalanı kırsalda yaşıyor. Nüfusun 2030 yılında 220 milyona ulaşacağı tahmin ediliyor. Nüfus artışının çevre kirliliğini artıracığı, su ve gıda kaynakları üzerinde olumsuz etkiler yaratacağı öngörülüyor. Ülkede beklenen nüfus artışı özellikle şehirlerde gerçekleşecek. 2015 ile birlikte Bangladeş nüfusunun yüzde 30'unun iş olanakları nedeniyle şehirlerde yaşadığı tahmin ediliyor. 2030'da bu oranın yüzde 40'ları aşacağı belirtiliyor. Ülkenin başkenti ve en önemli şehri Dakka'da bugün 15 milyon kişi yaşıyor. Dünyadaki en kalabalık şehirlerden biri olan Dakka'da 2020 yılında 23 milyon kişinin yaşayacağı tahmin ediliyor.

UCUZ İŞGÜCÜ, TİCARİ BÜYÜMEYİ VE SORUNLARI BİR ARADA GETİRDİ

Bangladeş'te çalışan nüfusun yüzde 25'i tekstil, hazır giyim sektöründe istihdam ediliyor. Bangladeş'te konfeksiyon fabrikaları çok katlı binalardan oluşuyor. Kimi işletmelerin 20 katlı binalarında tek vardiyada dört-beş bin kişi çalışabiliyor. Hatta 15 bin kişinin çalıştığı işletmeler bulunuyor. Kıyaslama yapacak olursak Türkiye'de 5 bin kişinin çalıştığı bir tekstil fabrikası yok. Milyonlarca adet siparişi üretebilen bu çalışma koşulları iş güvenliği konusunda sıkıntılar barındırıyor. Çöken konfeksiyon fabrikaları birçok defa dünya gündeme geldi. 2013 Nisan ayında içinde beş tekstil atölyesinin bulunduğu bir binanın çökmesi, bine yakın işçinin ölümü ile sonuçlanmıştı. Düşük ücretler ve sağlıksız iş koşulları ülkede toplu grevlere ve protestolara neden oluyor.

AVRUPA'YI GIYDIRİYORLAR

AB'nin az gelişmiş ülkelere vergisiz tek taraflı imtiyaz erişimi veren "Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi"nden faydalanılarak Bangladeş hazır giyim sektörü cazip hale getirildi. Bangladeş'te üretilen yıllık bir milyar adet tişört Avrupa Birliği ülkelerine satılıyor. Önlenemez bir üretim gücüne sahip olan sektör, Bangladeş ihracatının da yüzde 80'ini oluşturuyor. Bangladeş, tekstil sektöründe Çin'in ardından Avrupa Birliği'nin en önemli tedarikçi ülkesi.

Dünya hazır giyim sektörünün önemli ülkeleri Hindistan ve Vietnam ile sürekli rekabet halinde. Bu ülkelerden daha fazla üretim gücüne ve hızına sahipler. Hat-

ta gelecek dönemlerde Hintli firmaların Bangladeş'e doğrudan yatırım yapması bekleniyor. Avrupa Birliği'nin önemli hazır giyim tedarikçi olan Türkiye'yi de solladılar. 2012 yılında Çin'in ardından AB'ye en çok hazır giyim ihracatı gerçekleştiren Türkiye, bu unvanını artık Bangladeş'e kaptırmış bulunuyor. Bunun yanında birçok Türk hazır giyim firması da üretimlerinin hatırı sayılır bir kısmını Bangladeş'te gerçekleştiriyor. DEİK Türkiye-Bangladeş İş Konseyi'nin verdiği bilgilere göre, birçoğu hazır giyim sektöründe faaliyet yürüten ve sayıları 200-250 arasında olan Türk üreticiler de Bangladeş'te üretim yapıyor.

HSBC Küresel Bağlantılar Bangladeş Raporu – Eylül 2014

BANGLADEŞ'İN BÜYÜK BİR NÜFUSU BULUNUYOR VE ÜRETİM MALİYETLERİ ÇİN'DEN DAHA DÜŞÜK. BU DURUM, EKONOMİK BÜYÜMENİN LOKOMOTİFİ OLAN TEKSTİL VE GİYİM GİBİ DÜŞÜK ÜRETİM MALİYETİNE SAHİP SEKTÖRLER İÇİN BÜYÜME FIRSATLARI SUNUYOR.

Giyim sektörünün sağladığı istihdam büyüklüğü 4 milyon kişi. Hazır giyim, Bangladeş'in toplam ticari mal ihracatının % 80'ini oluşturuyor.

Düşük maliyet tabanı ve kalabalık genç nüfus, Bangladeş'te tekstil ve giyim sektörünün hızla büyümesini sağlayarak, ülkeyi Batı'nın önde gelen hazır giyim tedarikçilerinden birisi haline getirdi. Bangladeş'in bu pazarda güçlü bir yer edinmiş olması, önümüzdeki 10 yılda toplam ticari ürün ihracatının artması için bir dayanak oluşturacak.

> 2013'ün ikinci yarısında 103 puanda olan dış ticaret güven endeksi, 2014'ün ilk yarısında 141 puana yükselerek, örneklemenin yapıldığı 23 ülke arasında en yüksek ikinci seviyeye yerleşti.

> Bangladeş'in küresel hazır giyim piyasasındaki payı, düşük maliyet tabanı ve büyük işgücü sayesinde son yıllarda güçlü bir artış gösterdi.

> Ülke, komşularının büyük çoğunluğuyla arasındaki ticareti serbestleştirerek uzun vadedeki ticari fırsatlarını artırmayı hedefliyor.

MEVCUT TİCARET POZİSYONU

2013 yılında %11,7 artış gösteren hazır giyim ihracatı, 2014'ün ilk beş ayında %13'lük bir artış sergiledi. 2013 yılında Bangladeş'in ihracatının neredeyse üçte ikisinin gerçekleştirildiği ABD ve Birleşik Krallık, en önemli ihracat pazarları konumunda yer alıyor ve 2014'te de talepleri ni artırmış bulunuyorlar.

TEKSTİL VE GİYİM EŞYALARI NEDEN ÖNEMLİ?

Bangladeş'in büyük bir nüfusu bulunuyor ve üretim maliyetleri Çin'den daha düşük. Bu durum, ekonomik büyümenin lokomotifleri olan tekstil ve giyim eşyaları gibi düşük üretim maliyetine sahip sektörler için büyüme fırsatları sunuyor. Yalnızca giyim sektörü, %70'i kadınlardan oluşan 4 milyon kadar insana istihdam sağlıyor.

ÖNEMLİ BULGULAR

> Hazır giyim eşyaları Bangladeş'in toplam ticari mal ihracatının yaklaşık %80'ini oluşturuyor ve bu alt sektörün ihraç ettiği malların değeri Hindistan'ın yaptığı ihracatın üzerinde.

> 2013'te Bangladeş'in giyim eşyası ve tekstil ürünlerinin yarısı Avrupa'ya, dört-

Ülke, komşularının büyük çoğunluğuyla arasındaki ticareti serbestleştirerek uzun vadede ticari fırsatlarını artırmayı hedefliyor.

te biri de ABD'ye ihraç edildi.

> HSBC Dış Ticaret Tahminlerinde 25 ülke arasında olan Bangladeş'in 2010'da %2,8 olan tekstil ve giyim eşyaları ihracatı payının, 2020'ye geldiğinde %3,8'e ulaşacağı tahmin ediliyor.

> Yetkililer tekstil fabrikalarının standartlarını güçlendirmesi için yeni güvenlik kanunları çıkardı. Böylelikle uluslararası müşterilerle sürdürülen ilişkiler daha da pekişerek sektörün üretimini artırmayı için bir fırsat yarattı.

> Aralık 2013'te giyim eşyası sektöründe çalışan işçilerin asgari ücretlerine %77 oranında zam yapılması firmaların maliyetlerini artıracaktır. Buna rağmen sektörün küresel piyasalardaki rekabet gücünü koruyacağı tahmin ediliyor.

> Uzun vadeli büyüme fırsatlarını artırmak için Bangladeş'in iş gücü verimliliğini artırması ve daha yüksek katma değere sahip tekstil sektörlerine geçiş yapması gerekecek.

KISA VADEDE GÖRÜNÜM

Bangladeş'in 2013'te %11,9 oranında artmış olan ihracatı, 2014'ün ilk beş ayında da buna yakın bir hızda artış gösterdi. Ankete katılanların %70'inden fazlası önümüzdeki dönemde ticaret hacimlerinin artmasını beklediği yönünde görüş bildirirken, neredeyse %80'i de döviz kurunun bu dönemde ticaret üzerinde olumlu bir etki göstereceğini belirtti.

HSBC DIŞ TİCARET GÜVEN ENDEKSİ

Dış Ticaret Güven Endeksi, 2013'ün ikinci yarısında 103 puandayken, Batı'nın Bangladeş'in giyim eşyası ve tekstil ürünlerine olan güçlü talebi sayesinde 2014'ün ilk yarısında keskin bir artış göstererek 141 puana yükseldi. Ülke böylelikle, örneklemenin yapıldığı 23 ülke arasında en yüksek ikinci ülke konumuna yerleşti. Yetkililer giyim eşyası sektörüne

Bangladeş'in nüfusunun yarısından fazlası tarım sektöründe çalışıyor. Fakat zamanla nüfusun daha büyük bir kısmının kentlere göçmesiyle, tarımın nispi öneminin azalacağı öngörülmüyor.

yönelik yeni güvenlik düzenlemeleri yürürlüğe koyuyorlar ve bu durum da sektöre olan güveni artırıyor.

SINIR ÖTESİ TİCARET

Anket katılımcılarının %40'ı gelecek dönemde en fazla ticaret fırsatı sunan bölgenin Avrupa olduğu yönünde görüş belirtiyor. Aynı soruya katılımcıların üçte birinin yanıtı Asya iken %17'sininki ise Kuzey Amerika oluyor.

TİCARET KORİDORLARI

Katılımcıların üçte birinden fazlası kıtli piyasalardan gelecek talebin önümüzdeki dönemde daha yüksek olacağını dü-

şünürken, %16'sından fazlası ise genel olarak gelecek aylarla ilgili daha umutlu olduğunu dile getiriyor.

Anket katılımcılarının %85'inden fazlasının tercih ettiği para birimi ABD doları.

Katılımcıların neredeyse %80'i para birimlerindeki hareketlerin gelecek dönemde ticaret üzerinde olumlu bir etkisi olacağını, üçte ikisinden fazlası da yapılan ticaret anlaşmalarının uluslararası ticaret için olumlu olacağını düşünüyor.

Ancak, katılımcıların dörtte biri kadarı yüksek lojistik, nakliye ve depolama maliyetlerinin potansiyel olarak ticaretin büyümesine engel teşkil edeceğini belirtiyor.

TİCARET FIRSATLARI

Bir dizi felaket yaşanmasının ardından tekstil fabrikalarına yönelik yeni güvenlik kanunlarının yürürlüğe koyulmuş olması yatırımcıların güvenliğini artırabilir. Diğer yandan, ülke Asya'daki en büyük dördüncü nüfusa sahip ve çalışma yaşındaki nüfus artmaya devam ediyor. Bu trendden yararlanmak için hizmet ve tüketici ürünleri sektörlerine yapılacak yatırımlar artırılabilir.

UZUN VADEDE GÖRÜNÜM

KÜRESEL EKONOMİDEN BEKLENTİLER

Bangladeş'in en büyük ticaret ortağı olan Euro Bölgesi, ağır ağır da olsa yeniden istikrarlı bir şekilde büyümeye başladı ve küresel talebin artış göstermesi bekleniyor. Asya içindeki ticaret akışları 2014'ün ikinci çeyreğinde hafif bir artış gösterdi ve satın alma yöneticileri endeksi verileri ile Hong Kong konteyner sevkiyatları bu iyileşmenin devam edeceğini gösteriyor.

Bangladeş'in önümüzdeki beş yılda hızla büyüyeceği ve özellikle altyapı yatırımlarının da bunu desteklemek için güçlü bir artış göstereceği bekleniyor.

İZLENECEK TİCARET KORİDORLARI

Bangladeş'in içinde bulunduğumuz on yılın kalanında hızla büyüyeceği ve özellikle altyapı alanındaki yatırımların da bunu desteklemek için güçlü bir artış göstereceği bekleniyor. Endüstriyel makineler, tekstilden sonraki en büyük ithalat sektörü. Bu durumun 2030'a kadar sürmesi ve bu sektörün Bangladeş'in ithalat artışına neredeyse %20 oranında katkıda bulunacağı tahmin ediliyor. Çin, Hindistan, Kore ve Endonezya'nın, coğrafi yakınlıklarının katkısıyla Bangladeş'in en hızlı büyüyen ithalat ortakları olması öngörülüyor.

Diğer yandan, ABD, Almanya ve Birleşik Krallık, Bangladeş'in en büyük ihracat ortakları konumunda ve bu durumun Batı'nın tekstil ve giyim eşyası ürünlerine olan yoğun talebi sebebiyle 2030'a kadar değişmemesi bekleniyor.

Ticaret Tahminlerinin yapıldığı 25 ülkenin arasında yer alan Bangladeş, ithalatının yaklaşık %20'sini Çin'den yapıyor ve 2020'ye gelindiğinde bu payın %30 oranına yaklaşması tahmin ediliyor. Asya'daki diğer gelişmekte olan ülke ekonomilerinin de gelişmiş ekonomilerden pay kaybetmek pahasına Bangladeş'te pazar payı kazanması bekleniyor.

Bangladeş'in nüfusunun yarısından fazlası tarım sektöründe çalışıyor ve 2014-2016 arasında ihracat artışına neredeyse %10 oranında katkı yapan hayvan ürünleri en büyük üçüncü ihracat sektörü konumunda. Fakat zamanla nüfusun daha büyük bir kısmının kentlere göçmesiyle, tarımın nispi öneminin azalacağı öngörülüyor.

TEKSTİL VE GİYİM EŞYALARINA ODAKLANMAK

► Tekstil ve giyim eşyaları Bangladeş'in en önemli ihracat sektörü: 2014 ve 2030 arasında tekstil ve giyim eşyalarının ticari ürün ihracatındaki artışa neredeyse %80 oranında katkıda bulunacağı düşünülüyor (toplam ihracat içinde geniş anlamda istikrarlı bir pay ile).

► Bangladeş, Asya'nın en büyük dördüncü nüfusuna sahip ve diğer daha gelişmiş ülkelerin aksine, çalışma yaşındaki

Bir dizi felaket yaşanmasının ardından tekstil fabrikalarına yönelik yeni güvenlik kanunlarının yürürlüğe konulmuş olması yatırımcıların güvenini artırabilir. Diğer yandan, ülke Asya'daki en büyük dördüncü nüfusa sahip ve çalışma yaşındaki nüfus artmaya devam ediyor.

nüfusun öngörülen dönemin tamamında istikrarlı bir şekilde artmaya devam ederek tekstil ve giyim eşyası şirketlerine yeterli oranda destek sağlaması bekleniyor.

► Yakın zamanda sektörün güvenlik düzenlemelerinin sıkılaştırılmış olması da şirketlere uzun vadede daha fazla güven aşıyor.

SONUÇ

Bangladeş'in küresel hazır giyim pazarındaki payı, son yıllarda düşük maliyet tabanı ve kalabalık iş gücünün desteğiyle büyük bir artış gösterdi. Ülke, komşularının büyük çoğunluğuyla arasındaki ticareti serbestleştirerek, ihracat tabanını daha yüksek katma değerli üretime genişletmeyi ümit ederek ve doğrudan yabancı yatırımları teşvik ederek uzun vadedeki ticari fırsatları artırma arayışında.

KAYNAK: HSBC Küresel Bağlantılar Bangladeş Raporu, Eylül 2014 (Oxford Economics tarafından modellenmiştir) HSBC Bank Plc tarafından bu dokümanda verilen bilgilerden hiçbirini herhangi bir ülke veya bölgede faaliyette bulunan kişiler lehine ve Türkiye Cumhuriyeti'nde faaliyet gösteren bankalar yoluyla teklif, pazarlama veya satış amacıyla yayımlanmamıştır. Bu nedenle, bu belge, herhangi bir ülke ya da bölgedeki kişiler için ticaret

teklifi ya da talebi olarak anlaşılmamalıdır. Yayımlanmış olan doküman, dokümanın dağıtımını kısıtlayan ülke ya da bölgelerde bulunan ya da ikamet eden kişilere dağıtılma amacını taşımamaktadır. Doküman, hiçbir alıcısı tarafından kopyalanmamalı, çoğaltılmamalı, iletilmemeli ya da başkalarına dağıtılmamalıdır. Bu belgede yer alan bilgiler yalnızca genel bir tabiidir. Kapsamlı olması amacıyla tasarlanmamıştır ve finans, hukuk, vergi ya da diğer

profesyonel alanlarda tavsiye niteliğinde değildir. Katkı sağlayanların görüşleri ve fikirleri kendilerine aittir ve HSBC Bank Plc'ye mal edilemez. Bu belgede verilmiş görüş ya da beyanlara güvenilmesinden ötürü oluşacak kayıplardan HSBC Bank Plc ya da katkı sağlayanlar hiçbir koşulda sorumlu olmayacaklardır. Bu doküman HSBC Bank Plc tarafından yayınlanmış olup, sadece bilgilendirme amacı taşımaktadır.

Türkiye ile alışveriş üç kat artacak

TÜRKİYE İLE BANGLADEŞ ARASINDA GERÇEKLEŞEN DIŞ TİCARETİN HACMI 1 MİLYAR DOLAR SEVİYESİNDE. SON İKİ YILDIR BU HACMIN 3 MİLYAR DOLARA ÇIKARILMASI HEDEFLENİYOR, FAKAT HENÜZ RAKAMLARA YANSIYAN BİR İLERLEME SÖZ KONUSU DEĞİL...

İki ülke arasındaki dış ticaret hacmi son iki yıldır 1 milyar dolar seviyesini biraz aşarak devam ediyor. İkili ticarete Türkiye açık veren taraf olarak dikkat çekiyor. Türkiye'nin Bangladeş'e yaklaşık 150 milyon dolarlık ihracatına karşılık Bangladeş'ten 1 milyar dolarlık ithalatı bulunuyor. Bu ithalatın büyük bir kısmını hazır giyim ürünleri oluşturuyor. 2012 yılında Bangladeş Halk Cumhuriyeti Başbakanı Sheikh Hasina'nın An-

kara ziyaretinde iki ülke arasında Serbest Ticaret Anlaşması'nın imzalanmasında mutabık kalındı ve her iki ülke de yaratılan bu görüşmelerin etkisi ve sağlanacak ikili desteklerle 1 milyar doları aşan ticaret hacmini 3 milyar dolara çıkarmayı hedeflediğini dile getirdi. 2012 yılından bu yana ise Türkiye'nin Bangladeş'e ihracatı düşüşe geçerken ithalatı artışa geçti.

İki ülke arasındaki ilişkiler köklü bir tarih ve kültürel temellere dayanıyor. Kur-

tuluş Savaşı sırasında Bengalliler topladıkları mütevazı yardımı gizli bir şekilde Milli Mücadele'ye destek olarak göndermişlerdi. Bangladeş halkı, Türk halkını dost ve kardeş olarak görüyor. Kurtuluş Savaşı'na ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e büyük saygı ve hayranlık duyuyorlar.

Bangladeş'in ulusal şairi olarak kabul edilen Kazi Nazrul İslam'ın 1921'de yazmış olduğu "Kemal Pasha" adlı destansı şiir okullarda okutuluyor. Bu saygı ve hayranlığın bir başka ifadesi olarak da 1982 yılında Dakka ve 1998 yılında Chittagong şehirlerindeki büyük caddelere "Kemal Atatürk" ismi verildi. Ayrıca Feni'de bir liseye de Atatürk'ün ölümünden üç ay sonra 1939 Şubat'ında şehrin halkı tarafından Atatürk Lisesi (Atatürk Model High School) ismi konuldu. Aynı şekilde Ankara'da iki caddeye Bangladeş'in kurucusu Sheikh Mujibur Rahman ile Ziaur Rahman'ın isimleri verildi.

ÜRETİMDE İTHALATA BAĞIMLILIK ARTIYOR

Bangladeş'in üretim gücüyle yakaladığı ticari büyümede ithalata bağımlılık giderek artıyor. Hazır giyim üretimi için iplik ithalatı, ülkenin genel üretimi için petrol ithalatı

Ülke dışına göç eden 10 milyon Bangladeşli'nin 1 milyonunun İngiltere'de yaşadığı belirtiliyor.

artacak. Bangladeş, yıllık 30 milyar dolarlık ihracat ve 32 milyar doları aşan ithalat gerçekleştiriyor. 60 milyar doları aşan dış ticarete yıllık 2-4 milyar arası açık veriliyor.

İPLİK ÖNEMLİ İTHALAT KALEMİ

Dış ticaret açığının nedeni hazır giyim üretimindeki temel ürün olan ipliği dışarıdan ithal edilmesi. Bangladeş'in 30 milyar dolarlık ihracatının yüzde 80'ini, 23 milyar doları ile hazır giyim sektörü oluşturuyor. İthalatında da hazır giyim sektörünün üretimine yönelik mallar başı çekiyor. Bangladeş'in başlıca ihraç mallarını örme ve hazır konfeksiyon, dokuma, hazır giyim, jüt ve jüt ürünleri, dondurulmuş su ürünleri ve deri gibi ürünler oluşturuyor. İthalatında ise petrol ürünleri, tekstil kumaş ve maddeleri, ham pamuk, yemeklik yağ, kimyasallar ve tarım ürünleri başı çekiyor.

CARİ AÇIK BÜYÜYECEK

Bangladeş, temel ürünlerde ithalata bağımlılığı nedeniyle önemli bir ticaret açığı problemiyle karşı karşıya. Ülkenin en önemli ihracat sektörü olan hazır giyim, iplik ithalatına bağımlı konumunu daha da büyütecek. Şu anda 2 milyar dolar seviye-

lerinde olan dış ticaret açığının 2014-2018 yılları arasında 5 milyar doların üzerinde olması, 2018 yılında ise 9 milyar doları aşması bekleniyor. Bangladeş, 2020'de 11 milyar dolarlık bir dış ticaret açığıyla yüz yüze gelebilir. Ülke enerji ihtiyacının büyük bir kısmını da ithalat yoluyla gidiyor. Önümüzdeki dört sene içinde ülkenin petrol ithalatının tüm ithalatın yüzde 10'unu teşkil etmesi bekleniyor.

CARİ AÇIĞI GÖÇMENLER AZALTIYOR

Ülkedeki iş bulma koşullarının azlığı, yaşayan nüfusun birçok ülkeye göç etmesine neden olmuş. Yurtdışında yaşayan 10 milyon Bangladeşli olduğu söyleniyor. Bunların 1 milyonu ise İngiltere'de yaşıyor. Bangladeş'te 50 dolar seviyesindeki aylık kazançların yanında dış ülkelerde çalışanlar daha fazla gelire sahip oluyor. Birçok Bangladeşli diğer ülkelerdeki kazançlarını ülkelerine gönderiyor ve yurtdışında çalışan işçilerin gelirleri cari açığın azaltılmasında önemli bir rol oynuyor. Yurtdışında çalışan işçilerin gelirlerinin 2013-18 döneminde GSYİH'nin yüzde 8'ini oluşturacağı öngörülmüyor.

İNŞAAT VE İLAÇ SEKTÖRÜNDE FIRSATLAR

- Bangladeş, Çin ve Hindistan'a yakınlığı ve bölgenin son yıllarda artan ticari önemi ile birlikte daha fazla fırsat barındırıyor. Türkiye ile gündemde olan serbest ticaret anlaşmasının yürürlüğe girmesi halinde iki ülke arasındaki ticaretin daha fazla artacağı düşünülüyor.
- Bu fırsatlardan biri Bangladeş'te yatırımların büyük kısmını oluşturan inşaat sektörü. Ülkede son yıllarda her yerden binalar yükseliyor. Büyük kentlerde inşaat faaliyetleri sürekli artıyor. Fakat bölgede Türk inşaat firmalarının yoğun bir faaliyeti bulunmuyor. Ayrıca ülkedeki inşaat faaliyetleri, inşaat malzemeleri sektörü için de fırsatlar barındırıyor.
- İlaç endüstrisinde son yıllarda güçlenen Bangladeş'te daha düşük maliyetlerle imalat yapılıyor. Sektör, Avrupa ve Kuzey Amerika ülkelerine ihracat yapmakla birlikte halen gelişme aşamasında. Bölgesinin güçlü ilaç üreticisi olan Türkiye ise bu ülkede yatırım ya da işbirlikleri ile fırsatları değerlendirebilir.

“Enerjisini” arayan Bangladeş

ÜLKENİN ENERJİ İHTİYACI HER YIL ORTALAMA YÜZDE 7 ARTIYOR. HÜKÜMET, DOĞALGAZ VE KÖMÜR ENERJİSİ DIŞINDA NÜKLEER ENERJİ YATIRIMLARI DA GERÇEKLEŞTİRİYOR. BANGLADEŞ’TEKİ HANELERİN NEREDEYSE YÜZDE 40’ININ İSE ŞEBEKE ELEKTRİĞİ YOK. BU SORUN, GÜNEŞ ENERJİSİ KULLANILARAK GİDERİLMEMEYE ÇALIŞILIYOR.

Bangladeş, sahip olduğu doğalgaz kaynakları ile özellikle sanayisinde yükselen enerji talebini karşılamaya çalışıyor. Ülkedeki doğalgaz kaynakları, tüketilen elektrik enerjisinin yüzde 75'ini sağlıyor. Ülkenin bir diğer önemli enerji kaynağı ise kömür... Bangladeş'in kuzeyinden çıkarılan kömürler oldukça iyi kalitede olmasına rağmen rezervlerin 900 metreden daha derinde olmasından dolayı bu enerji kaynağının çıkartılmasında zorluklar yaşanıyor. Doğalgaz ve kömür dışında, Bengal nehir deltasında ve kıyıya yakın yerlerde az miktarda bulunan petrol rezervlerini ise yabancı şirketler işletiyor.

Bangladeş enerji sektörü küçük ölçekli, verimsiz çalışan ve yönetimin zayıf olduğu bir yapılanmaya sahip. Ülkenin her yıl ortalama yüzde 7 büyüyen enerji talebinin karşılanmasına yönelik sıkıntılar yaşansa da hükümetin "Vizyon 2021" projeleri kapsamında yeni yatırımları devreye alması bekleniyor. Diğer yandan ülkedeki konutların yüzde 40'ına şebeke elektriği ulaştırılmıyor. Şebeke elektriğinin götürülemediği bölgelere ise son yıllarda hükümet ve özel sektör tarafından yenilenebilir enerji yöntemleri kullanılarak elektrik sağlanmaya başlandı. Milyonlarca Bangladeşli, evlerinde elektriğe ancak 2010'lu yıllarda kavuşabildi.

HÜKÜMETİN ÇÖZÜMÜ NÜKLEER ENERJİ

Bangladeş'te her yıl artan enerji talebi en çok hazır giyim sektöründe artış gösteriyor. Özellikle ekonominin belkemiği durumunda olan tekstil sektöründeki büyümenin yavaşlamaması için hükümet, gelecek dönem planlarında enerji projelerine büyük öncelik veriyor. Ülkede kullanılan elektrik enerjisinin yaklaşık yüzde 75'i doğalgaz, yüzde 20'si fuel oil, geri kalan bölümü de kömür ve hidroelektrikten elde ediliyor. Sanayide kullanılan enerjinin neredeyse tamamı doğalgazdan sağlanıyor. Ülke, doğalgaz kaynaklarına sahip olsa da belirli bir kısmı ithalat yoluyla karşılanıyor. Enerji sektörünün gelişimi ve istikrarlı büyümesi için üretimin doğalgaz bağımlılığından kurtararak çeşitlendirilmesine yönelik plan-

lar dahilinde nükleer enerji öne çıkıyor. Bu amaçla ülkenin kalkınma planlarında petrol ve sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) ithalatının artırılması, kömür santralleri ve nükleer enerji santrallerinin kurulması hedefleniyor.

DERME ÇATMA EVLERİN ÜZERİNDE GÜNEŞ PANELLERİ

Bangladeş'in enerjiyle imtihanı uzun dönem devam edeceğe benziyor. Ülkedeki evlerin ancak yüzde 62'sine şebeke elektriği sağlanabiliyor, geri kalan yüzde 38'lik kesim ise elektrikle yavaş yavaş tanışmaya başlıyor. Özellikle kırsal kesimdeki evlerin birçoğunda elektrik olmadığı için gaz lambaları kullanılıyor. Biraz imkanı olan konutlarda ise zaman zaman dizel jeneratörler kullanılıyor. 2008 yılında hükümet, ülke genelini "karanlıktan kurtarmak" amacıyla yenilenebilir enerji kullanımını teşvik eden bir proje başlattı. Bu projeler ile hükümet, her ne kadar yenilenebilir enerji kullanımını 2015'te yüzde 5'e çıkarmayı hedeflediyse de bunu başaramadı. Fakat Bangladeş'te 3,5 milyon hane elektrikle buluşturuldu.

Hükümetin desteği ile özel sektör tarafından evlerin çatılarına solar paneller yerleştiriliyor. Küçük güneş panelleri ithal girdi olduğu için hane halkına 100 doların biraz üzerinde maliyet çıkartılıyor. Bu maliyet hükümet tarafından krediler ile desteklenerek sağlanıyor. Yeni yerleşim yerlerinde daha büyük paneller merkezi sistem olarak kullanılırken köylerdeki binalarda çatılara küçük solar paneller kuruluyor. Bangladeş'te derme çatma, ahşaptan yapılmış evlerin üzerine kurulan güneş panelleri, yenilenebilir enerjinin modern algısından dolayı görsel bir tezat da yaratıyor.

RAKAMLARLA BANGLADEŞ'İN ENERJİSİ

- 2014 yılındaki kurulu enerji üretim tesisi kapasitesi 10.241 MW.
- Ülkede enerji ihtiyacı yıllık ortalama yüzde 7 artıyor.
- Enerji talebi 2021 yılında 19 bin MW ve 2030 yılında 34 bin MW'a ulaşacak.
- Tüketilen enerjinin yüzde 64,5'i doğalgaz, yüzde 19,1'i petrol, yüzde 6,69'u dizel, yüzde 4,90'ı ithal enerji, yüzde 2,45'i kömür, yüzde 2,25'i de hidroenerjiden sağlanıyor.
- Elektrik enerjisine ulaşma oranı yüzde 47'den yüzde 62'ye yükseldi. Kişi başı elektrik tüketimi 220 KW/saatten 321 KW/saate çıktı.
- Bangladeş'te 3,5 milyon kişi elektrikle ilk kez 2013-2014 döneminde tanıştı.

HÜKÜMETİN ENERJİ PLANI

- 2018 yılında başkent Dakka'nın 200 km kuzeybatısında bulunan Pabna bölgesinde yer alan Rooppur'da "Ruppor Nükleer Enerji Santrali"nin kurulması
- Kömüre dayalı enerji üretiminin önem kazanacağı düşünülerek Khulna yakınlarında 1320 MW'lık "Bangladeş Güç Geliştirme Kurulu" ve Hindistan'ın en büyük enerji firması olan NTPC işbirliğinde kömür termik santrali inşa edilmesi
- İthal kömürle çalışacak termik santrallerin kurulması
- LNG terminal yapımı
- Sınır komşusu olan Hindistan'dan enerji ithalatının artırılması. Nepal, Butan ve Myanmar'dan hidroelektrik enerji ithalatı imkanlarının araştırılması.
- Rüzgar enerjisi üretiminin araştırılması, özellikle ülkenin kıyı şeridinde yer alan bölgelerdeki rüzgar rejimi incelenerek Bangladeş rüzgar haritasının hazırlanması.

BENGAL'İN ÜLKESİ

ZENGİNLİK VE YOKSULLUĞUN BELİRGİN BİR TEZATLA YAN YANA GÖRÜLDÜĞÜ, KÜÇÜK VE KALABALIK BANGLADEŞ SEFALETİN ESTETİĞİNİ DE SUNUYOR ÇOĞU ZAMAN... ZİYARETÇİLER İÇİN İSE GÜNEY ASYA'NIN EGZOTİK YANLARI TEKRAR TEKRAR KEŞFEDİLMİYİ BEKLİYOR.

Güney Asya'da Hindistan'ın doğusunda yer alan Bangladeş'in bir diğer komşusu olan Myanmar ile çok kısa bir sınırı bulunuyor. Bangladeş, "Bengal'in ülkesi" anlamına geliyor. Resmi dil ise Bengalce... Bağımsızlıkları öncesindeki İngiliz hakimiyetinden dolayı şu an ülkede İngilizce

kullanımı yaygın olsa da insanlar dillerine büyük özen gösteriyor. Nüfusunun büyük çoğunluğunun Müslüman olduğu ülkede Hindu ve Budistler de yaşıyor. Renkli tekstil ürünlerinin çok ucuza bulunabileceği ülke, hem başkenti Dakka gibi modernleşen yüzü hem de birbirine yakın mesafede gezilebilecek doğal güzellikleri ile keşfedilme-

ye değer...Bangladeş'e özgü önemli değerler ve ülkede gezilecek yerlerin bilgisine geçmeden önce ilgi çekici bir detay verelim; bu ülkede muz fakir meyvesi olarak biliniyor. Çok ucuz olduğundan misafirlere muz ikram etmekten kaçınıyor. İmkanları olduğu kadar diğer meyvelerin ikramına özen gösteriliyor...

BÜYÜYEN DAKKA (DHAKA)

Ülkenin başkenti olan Dakka, dünyanın da megakentleri arasında yer alıyor. Durmadan artan nüfusu 15 milyonu aşan Dakka, yoksulluğun yanı başında olduğu modern bir kent olarak yükseliyor. Birçok Bangladeşlinin iş bulma umuduyla geldiği kent, bu yönüyle İstanbul'un sosyal geçmişini andırıyor. Birçok diğer yönüyle de İstanbul'a benzetebilir aslında. Bangladeş'teki ekonomik, kültürel ve siyasi hayatın merkezi olan bu şehirde ulaşım, iletişim ve bayındırlık alanında çağdaşlaşmalar yaşansa da sıkışık trafik ve altyapı sorunları yaşanıyor. Tüm bunlara rağmen Bangladeş denilince Dakka ilk sırayı alıyor.

Şehir büyük yabancı yatırımlar ve daha fazla ticari faaliyete ev sahipliği yapıyor. Dakka'ya yerleşen yabancılar genelde Baridhara denilen konsoloslukların bulunduğu güvenli bölgede yaşıyor. Gulshan bölgesi de tercih edilen yerler arasında. Elit ve çok güvenli bir yer aramıyorsanız, halkın yaşadığı Uttara bölgesi kozmopolit yanı sıra daha ilgi çekici olabilir. Dakka'da bir çay ve sandviçi 1 liranın altında satın alabileceğiniz gibi yaşam düzeyinin daha yüksek olduğu yerlerdeki fiyatlar Türkiye ile üç aşığı beş yukarı eşdeğer olabilir.

DAKKA'NIN 3 ÖNEMLİ YAPISI

Kent mimari açıdan dünya için önemli yapıları da barındırıyor. Bangladeş'in Milli Meclis binası olan Jatiyo Sangshad Bhaban, Louis I. Kahn tarafından inşa edilen mimari bir başyapıt ve dünyanın en büyük yasama komplekslerinden biri olarak kentin ihtişamını bütünlüyor. Bir zamanlar Dakka Navab Ailesi'nin sarayı olan, günümüzde ise bir müze olarak ziyaret edilen Ahsan Manzil de Dakka'nın önemli mimari eserlerinden. İmparator Aurangzeb'in oğlu olan Prens Muhammed Azam Şah tarafından 17. yüzyılın ortalarında inşa ettirilen Lalbağ Hisarı da görülmeye değer.

ALIŞVERİŞ VE EĞLENCE

Bangladeş'te birçok ünlü kıyafet markasını çok düşük fiyatlara bulabilirsiniz. Calvin Klein, Armani, Abercrombie, Zara, Tommy Hilfiger gibi markaların üretim fazlası orijinallerini Türkiye'deki fiyatının yüzde 20'sine alma imkanı var. Alkol

Dakka'da yabancılar konsoloslukların bulunduğu Baridhara bölgesinde yaşıyor.

kullanmak ülke genelinde yasak ve marketlerde alkol satışı yapılmıyor fakat içki içen yabancılar müdahale edilmiyor. Oteller, kulüpler, warehouse'lar ve pasaportla girilebilen yerlerden içki temin edilebiliyor. Ülkedeki gece hayatı ise otellerde ve ev partilerinde yaşıyor. Yıllık üyelikle ve yalnızca referansla girebileceğiniz, yerli halkın alınmadığı sadece yabancılar özel olan mekanlar da bulunuyor. Dakka'daki bu alışveriş merkezi dünyanın en büyük alışveriş merkezleri arasında yer alıyor. Ayrıca günlük 30 bin ziyaretçi ile en çok ziyaret edilen yerlerden biri.

'RİKŞA' VE CNG TAKSİLERİ

Bangladeş'e gidenlerin trafikte rastlayacağı araçların başında 'rikşalar' geliyor. Bu bisikletli taşıma araçları yaygın şekilde kullanılıyor. Ayrıca CNG denilen kafes tipindeki taksiler de ziyaretçilerin tercih edebileceği taşıma araçlarından bir diğeri.

DOĞAL LİMAN CHITTAGONG

Chittagong, ülkenin en büyük ikinci kenti ve ana liman şehri. Şehir doğal bir liman olarak antik çağlardan beri Bengal için bir geçiş kapısı işlevi görüyor. Babür

İmparatorluğu'nun da hüküm sürdüğü kent, Patenga Plajı ve Foy's Gölü gibi güzellikleri barındırıyor.

BENGAL KÖRFEZİ'NİN BÜYÜSÜ

Şekil olarak bir üçgene benzeyen, Hint Okyanusu'nun kuzeydoğudaki bir uzantısı olan körfezin tam ortasına bakan kıyıları Bangladeş'e ait. Önemli limanların ve petrol varlığının yanı sıra yoksul balıkçıların avcılıkla geçindiği körfeze Chittagong, Khulna ya da Barisal şehirlerinden ulaşılıyor. Khulna şehrinde bulunan Sundarban ise Bengal kaplanının doğal yaşam alanı olarak biliniyor. Bengal Körfezi'ndeki yer alan St. Martin's Adası sadece 8 kilometrekareden oluşan fakat doğal güzelliği ile büyüleyen bir yer.

KUMSALLARIN GÜZELİ: COX'S BAZAR

Chittagong Limanı'nın 150 km güneyinde yer alan Cox's Bazar kasabası, ziyaretçiler için egzotik bir tatil mekanı imkanı sunuyor. 125 kilometre ile dünyanın en uzun kumlu plajına ev sahipliği yapan bölge mükemmel bir "deniz tatili" geçirebilecek bir yer.

BAĞIMSIZLIKTAN SONRA İKTİDAR SAVAŞLARI

ÜLKE, 1971'DE BAĞIMSIZLIĞINI SANCILI BİR SÜREÇTEN GEÇEREK KAZANDI. FAKAT SİYASAL ÇALKANTILAR VE İKTİDAR SAVAŞLARI KESİNTİSİZ DEVAM EDİYOR.

Bangladeş, 10. asırdan itibaren Müslümanların hakimiyetinde bir bölge iken 1757'den 1905 yılına kadar İngilizlerin yönetimine girdi. 1947-1969 yılları arasında "Doğu Pakistan" adıyla Pakistan'ın bir eyaleti oldu. Mucibur Rahman'ın kurduğu Avami Partisi, Doğu Pakistan'a bağımsızlığını kazandıran süreci başlattı. Bu sırada Hindistan ordusu Doğu Pakistan'ı işgal etti. Aralık 1971'de Mucibur Rahman'ın liderliğinde Bangladeş Müslüman Halk Cumhuriyeti'nin kurulması ile Hindistan bölgedeki iki haftalık işgalini sona erdirdi.

DARBELER BİRBİRİNİ İZLEDİ

Mucibur Rahman ve Avami Partisi'nin iktidara gelmesiyle karışıklıklar dinmedi. 15 Ağustos 1975'te yapılan darbe ile Mucibur Rahman ve ailesi öldürüldü. İdareyi Kandahar Mustak Ahmed ele aldı. 3 Kasım 1975'te Dakka garnizon komutanı Tuğgeneral Halid Müşerref, Mustak Ahmed'i devirdi. Ancak kendisi iktidarda sadece dört gün kalabildi. 7 Kasım 1975 tarihinde General Ziya-ür-Rahman bir darbe ile Halid Müşerref'i devirdi. Ziya-ür-Rahman zamanında ordu uzun süre siyasetten uzak durdu. 1977 yılında yapılan seçimleri Ziya-ür-Rahman kazandı ve geçici süreyle siyasi istikrar temin edildi. 30 Mayıs 1981 tarihinde bir grup subay ve askeri birlik başarısız bir darbe yaptılar. Ziya-ür-Rahman'a bağlı birlikler dar-

Şeyh Mucibur Rahman, Bangladeş'in kurucusu ve ilk devlet başkanı. Halk tarafından "Bengal ulusunun babası" olarak nitelendiriliyor.

beyi bastırdı. Ancak darbe esnasında Ziya-ür-Rahman öldürüldü.

KADINLARIN İKTİDARI

15 Kasım 1981'de seçim yapıldı ve Millî Birlik Partisi lideri, öldürülen Ziya-ür-Rahman'ın yardımcısı Abdüssettar, oyların yüzde 66'sını alarak devlet başkanı oldu. Ancak siyasi istikrar yine temin edilememiş ve kargaşa bitmemişti. Genelkurmay Başkanı Muhammed Erşad, askeri bir darbe ile Abdüssettar'ı devirerek idareye el

koydu. Otoriter bir rejim benimseyen Muhammed Erşad geniş kitle gösterileri sonucunda istifa etti. 19 Eylül 1991 yılında yapılan seçimleri kazanan Halide Ziya (Ziya-ür-Rahman'ın dul eşi) Başbakan oldu. 1996'ya kadar ülkenin ilk kadın başbakanı olan Halide Ziya, yerini bir başka kadına; Bangladeş'in Kurucu Devlet Başkanı olan Mucibur Rahman'ın kızı, Şeyh Hasina Vedicid'e bıraktı. 2009'da tekrar iktidara gelen Şeyh Hasina halen Bangladeş Başbakanı olarak görev yapıyor.

**BİLİYORUZ,
KÜÇÜK
SOHBETLERDE
BİLE
BÜYÜK
FİKİRLER
BULUYORSUNUZ.**

İŞ DEYİP GEÇEMEDİĞİNİZİ BİLİYORUZ.

İşinizi birlikte daha ileriye taşımak için:
www.hsbc.com.tr/isdeyipgecemiyoruz

HSBC

HSBC Bank A.Ş. tarafından yayımlanmıştır. Her türlü işlem, HSBC Bank A.Ş.'nin iş yapma koşullarına ve yerel mevzuata uyumlu olmasına bağlıdır.

BİLİYORUZ, BUGÜN ALDIĞINIZ KARARLAR YARININ BAŞARILARINA DÖNÜŞÜR.

İŞ DEYİP GEÇEMEDİĞİNİZİ BİLİYORUZ.

İşinizi birlikte daha ileriye taşımak için:
www.hsbc.com.tr/isdeyipgecemiyoruz

HSBC